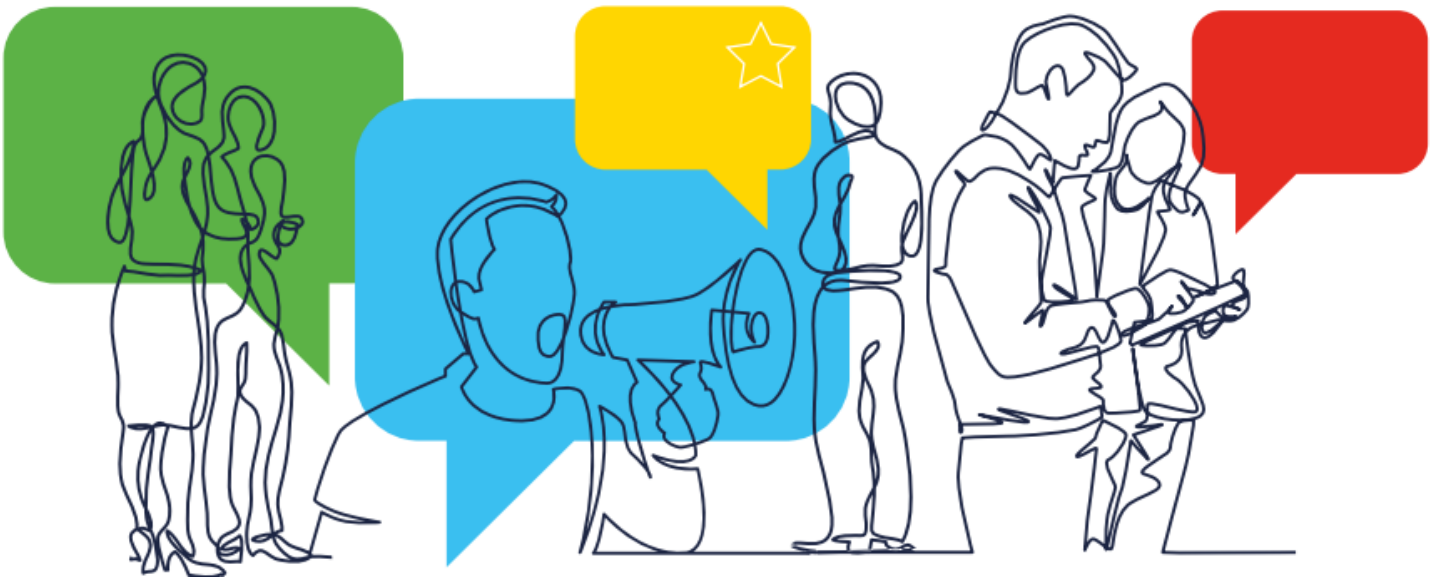
SUCCESS STORY

EUROPOS PILIEČIŲ INICIATYVOS FORUMAS

„Turiu teisę rinktis: aš už saugų ir prieinamą abortą“



LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE



Apie iniciatyvą „Turiu teisę rinktis: aš už saugų ir prieinamą abortą“

„Turiu teisę rinktis: aš už saugų ir prieinamą abortą“ yra dvyliktoji Europos piliečių iniciatyva (EPI), kuriai pavyko surinkti reikiamą paramą. Iniciatyva pasiūlyta sukurti savanorišką ES finansinės paramos mechanizmą, siekiant padėti valstybėms narėms teikti nėštumo nutraukimo paslaugas tiems, kas negali jomis pasinaudoti savo šalyje.

2024 m. balandžio 10 d. užregistruota iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ greitai įgavo pagreitį. Kampanijai parašai oficialiai pradėti rinkti 2024 m. balandžio 24 d. ir surinkta **1 124 513 patikrintų pritarimo pareiškimų**. Būtinos ribos pasiektos **19-oje valstybių narių**. Surinkti parašai buvo nedelsiant pateikti atitinkamoms nacionalinėms institucijoms patikrinti.

2025 m. rugsėjo 1 d., užbaigus patikrinimo procesą, iniciatyva buvo oficialiai pateikta Europos Komisijai. Komisija į tai atsakė 2026 m. vasario 26 d. priimdama komunikatą su išdėstytais veiksmais, kurių ji ketina imtis reaguodama į šią iniciatyvą.

Iniciatyva užregistruota

2024 04 10

Parašų rinkimo laikotarpio pradžia

2024 04 24

Parašų rinkimo laikotarpio pabaiga

2025 04 24

Iniciatyva pateikta Europos Komisijai

2025 09 01

Europos Komisija pateikė atsakymą dėl iniciatyvos

2026 02 26

Idėjos ir patarimai būsimiems organizatoriams

Prieš pradėdami veiklą sukurkite nacionalinių koordinatorių tinklą.

Patikimas vadovavimas kiekvienoje ES šalyje užtikrina, kad parašų rinkimas, renginiai ir informavimo veikla būtų pritaikyti vietos sąlygoms ir atitiktų kultūrinius ypatumus.

Tikėkite, kad kartu žmonės gali daug.

Net ir nedidelis vieno žmogaus indėlis – keli parašai, pasidalintas įrašas socialiniuose tinkluose, penkių eurų auka – plečia judėjimą. Savąjį ego palikite nuošalyje ir visą dėmesį sutelkite į bendrą tikslą.

Įtraukite kuo įvairesnes palaikančias organizacijas.

Iniciatyvą „Turiu teisę rinktis“ palaikė ne tik feministinės ir reprodukcinės sveikatos grupės, bet ir alpinistų asociacijos, universitetų grupės, muzikantai ir aktoriai. Netikėti sąjungininkai plečia palaikan čiųjų ratą.

Strategiškai naudokitės nuomonės formuotojais ir įtakingais asmenimis.

Vienas patikimo visuomenės veikėjo įrašas socialiniuose tinkluose arba vaizdo įrašas per kelias valandas gali sutelkti tūkstančius žmonių. Tačiau nuomonės formuotojų dalyvavimas turėtų ne pakeisti visuomeninių sąjungų kūrimą, o tik jį papildyti.

Nuo pat pirmos dienos susidarykite lėšų rinkimo planą.

Spausdinimo paslaugoms, kelionėms, teisinei paramai ir renginiams finansuoti naudokite fondų dotacijas, individualiai paaukotas ir kūrybiškai, pavyzdžiui, parduodant atributiką, uždirbtas lėšas.

Šios iniciatyvos strategija

Pasirengimas

„Ši iniciatyva sujungia visus mums brangius dalykus: kovą už pokyčius, teisėtų ir demokratinių priemonių naudojimą, žmonių telkimą ir gerumo ir vilties kupino judėjimo kū rimą.“ – Nika Kovač, iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ koordinatorė.

Iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ gimė po 2022 m. JAV Aukščiausiojo Teismo sprendimo panaikinti Sprendimą byloje *Roe prieš Wade*, kuris paskatino Niką Kovač (tuo metu gyvenusią Jungtinėse Amerikos Valstijose) ir jos artimą bendražygę Sarah susimąstyti apie tai, kad panašus žingsnis atgal gali būti žengtas ir Europoje. Remdamasi savo patirtimi, sukaupta dirbant Kovo 8-osios institute – Slovėnijos feministinėje organizacijoje, kuriai jau buvo pavykę pakeisti šalies įstatymus vykdant parašų rinkimo kampanijas, – N. Kovač Europos piliečių iniciatyvą laikė tobula priemone: vienintele demokratine priemone, suteikiančia piliečiams galimybę tiesiogiai siūlyti ES teisės pakeitimus.

Parengiamuoju etapu daugiausia dėmesio skirta tam, kad būtų parengtas pasiūlymas, kuris būtų ir teisiškai pagrįstas ES kompetencija, ir emociškai paveikus piliečiams, turint omenyje 27 skirtingų šali ų ypatumus. Organizatoriai žinojo, kad prašymas suderinti nacionalinės teisės aktus, kuriais reglamentuojamas abortas, viršytų ES kompetenciją visuomenės sveikatos srityje. Todėl jie nusprendė paraginti sukurti tikslinį finansinio solidarumo mechanizmą, pagal kurį moterys, neturinč ios galimybės saugiai nutraukti nėštumo savo šalyje, galėtų tai padaryti kitoje valstybėje.

Partnerių ir savanorių tinklo kūrimas

Iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ tapo vienu didžiausių feministinių judėjimų Europoje, ją remia daugiau kaip 300 organizacijų ir nacionalinių koordinatorių beveik visose ES valstybėse narėse. Organizatoriai kampaniją formavo padedami nacionalinių koordinatorių, kurie vietos lygmeniu galėjo suburti pilietinę visuomenę, politinius veikėjus ir pavienius piliečius, organizuodami renginius ir

rinkdami parašus taip, kad tai atlieptų jų vietos bendruomenių lūkesčius.

Kampanija taip pat pritraukė netikėtų sąjungininkų, įskaitant alpinistų asociaciją, universitetų grupes ir kultūros veikėjus, pavyzdžiui, dainininkus ir aktorius. Šis įtraukus metodas sudarė sąlygas iniciatyvai pasiekti auditoriją, kuri paprastai nedalyvauja feministinėje ar reprodukcinių teisių propagavimo veikloje.

Pastaba

Kad liktų laiko pasirengti, organizatoriai turi per šešis mėnesius nuo registracijos dienos pasirinkti parašų rinkimo pradžios datą. Iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ grupė nusprendė pradėti rinkti parašus praėjus dviem savaitėms nuo registracijos.

Lėšų rinkimas ir ištekliai

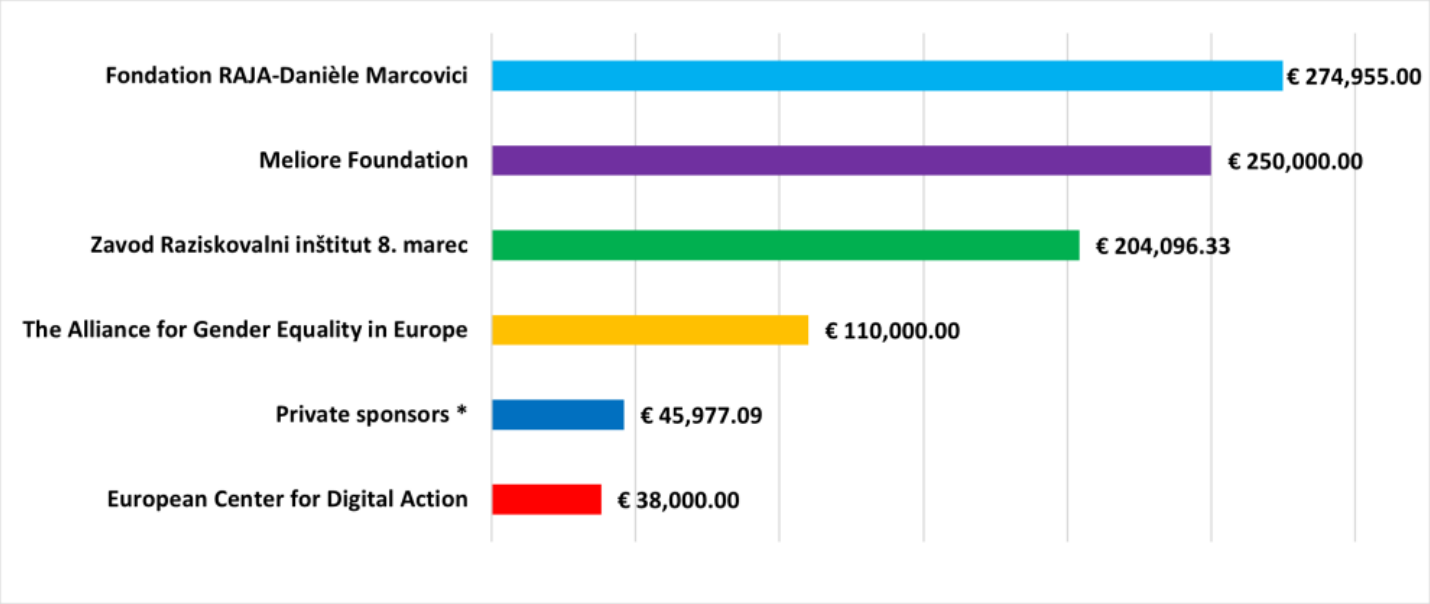
Kampanijos finansavimą sudarė fondų parama, individualiai aukojamos lėšos ir lėšos, gautos iš kampanijos interneto svetainėje vykdytos novatoriškos prekybos kampanijos atributika. Tokie daiktai kaip marškinėliai, džemperiai ir puodeliai su šūkiu „Turiu teisę rinktis“ ne tik davė pajamų, bet ir kūrė bendruomeniškumo jausmą – savanoriai pasakojo labai nudžiugę, kai nepažįstamame mieste pastebėjo kampanijos marškinėliais vilkintį žmogų.



Taken from Blog Post on the ECI Forum "Building momentum: the funding and strategy behind the 'My Voice, My Choice' initiative"

„Patarčiau turėti aiškią idėją ir tikslą, kuriais nuoširdžiai tikite, nes tai bus ilgiausia kampanija jūsų gyvenime. Kampanija vyksta be pertrūkių, jūs, kaip ir jus supantys žmonės, pavargsite. Turite taip branginti šį tikslą, kad prireikus sutiktumėte dirbti nemokamai.“ – Nika Kovač

Daugiausia lėšų prireikė teisinėms konsultacijoms, spausdinimo medžiagoms, renginių organizavimui ir kelionių išlaidoms. Organizatoriai pabrėžia, kad riboti ištekliai neturi trukdyti sėkmingai vykdyti kampaniją – energija, ryžtas ir bemiegės naktys gali kompensuoti mažesnį biudžetą, jei pagrindine kampanijos idėja nuoširdžiai tikima.



Pastaba. Daugiau informacijos apie paramą iniciatyvai „Turiu teisę rinktis“ ir jos finansavimą galima rasti EPI registro iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ puslapyje. Pastaba dėl privačių rėmėjų: iš privačių r ėmėjų gauti maždaug 22 įnašai, kurių dydis nuo 250 iki 5 000 eurų.*

Kampanijos strategija ir parašų rinkimo planas

Vykdant kampaniją „Turiu teisę rinktis“ buvo taikomas principas, organizatorių vadinamas PEACE (angl. *Patience, Engagement, Action, Courage, and Errors*) formule, kuris pagrįstas kantrybe, į sitraukimu, veiksmais, drąsa ir klaidomis. Kiekvienas elementas buvo svarbus, kad drąsi idėja virstų daugiau kaip milijonu parašų.

Kantrybė. Kantrybės reikėjo orientuojantis sudėtingame partnerių paieškos procese, tobulinant pasi ūlymą ir dar prieš pradedant rinkti parašus sukuriant pradinį nacionalinių koordinatorių tinklą.

Įsitraukimas. Įsitraukimas reiškė, kad reikėjo peržengti esamų rėmėjų branduolio ribas ir užmegzti ryšį su neapsisprendusiaisiais – žmonėmis, kurie dar nebuvo susidomėję šiuo klausimu, tačiau puoselėjo tokias pat pagrindines vertybes, kurios galėjo paskatinti juos prisijungti.

Veiksmai. Veiksmai apėmė pastangas išlaikyti nuolatinį pagreitį – rengiant viešus renginius, pasirodant žiniasklaidoje, organizuojant specialias aktyvios veiklos dienas bei parašų rinkimo akcijas, vykdomas tiek politiniuose, tiek su politika nesusijusiuose renginiuose, pavyzdžiui, maratonuose ir bendruomenės šventėse.

Drąsa. Drąsos reikėjo kovojant su priekabiavimu internete, šmeižto kampanijomis ir politine opozicija, taip pat prisiimant pamatuotą riziką, pavyzdžiui, tiesiogiai susisiekti su nuomonės formuotojais, kurie galėtų sustiprinti kampaniją šalyse, kuriose tikslai dar nebuvo nepasiekti.

Klaidos. Klaidos laikytos galimybe pasimokyti – kiekvienas nesėkmingas renginys, nedaug susidom ėjimo sulaukęs įrašas socialiniuose tinkluose ar atsisakymas bendradarbiauti tapo įžvalgų šaltiniu tobulinant kampanijos vykdymo metodą.

Per pirmąją kampanijos savaitę iš karto surinkta beveik 100 000 parašų, tačiau organizatoriai pripažį sta, kad šis ankstyvas atsidavusių rėmėjų antplūdis tebuvo kelio pradžia. Tikrasis darbas buvo vykdyti strateginę komunikaciją su nauja, dažnai iki tol nepasiekta auditorija, pasitelkiant specialiai pritaikytus pranešimus, bendradarbiavimą su netikėtais partneriais ir kūrybišką socialinės žiniasklaidos panaudojimą.

„Kitiems organizatoriams patariu tikėti, kad kartu žmonės gali daug! Net jei vienas asmuo surenka vos kelis parašus, jie taip pat svarbūs. Taip pat svarbu savąjį ego palikti nuošalyje ir visą dėmesį sutelkti į galutinį tikslą – surinkti milijoną parašų.“ – Nika Kovač

Ši kampanija sulaukė ypatingo nuomonės formuotojų ir įtakingų asmenų palaikymo, siekiant įveikti algoritmines kliūtis, socialinės žiniasklaidos platformų vis dažniau taikomas turiniui, kuris laikomas „politiniu“. 2025 m. rugsėjo 1 d. Briuselio spaudos konferencijoje, skirtoje oficialiam iniciatyvos pateikimui pažymėti, pasirodžiusi Kroatijos popmuzikos žvaigždė Severina perdavė kampanijos žinut ę milijoninei auditorijai buvusios Jugoslavijos regione ir už jo ribų. Graikijos žurnalistė ir televizijos laidų vedėja Anastasia (Natasa) Giamali taip pat prisidėjo prie iniciatyvos, užtikrindama tiek pasiekiamumą tradicinėje žiniasklaidoje, tiek auditorijos telkimą skaitmeninėje erdvėje per „Instagram Reels“ įrašus ir nuomonių skiltis. Jos patirtis parodė, kad net prieštaringi įvykiai – reakcingų politikų išpuoliai – gali būti panaudoti kampanijos labui, nes padeda didinti informuotumą.

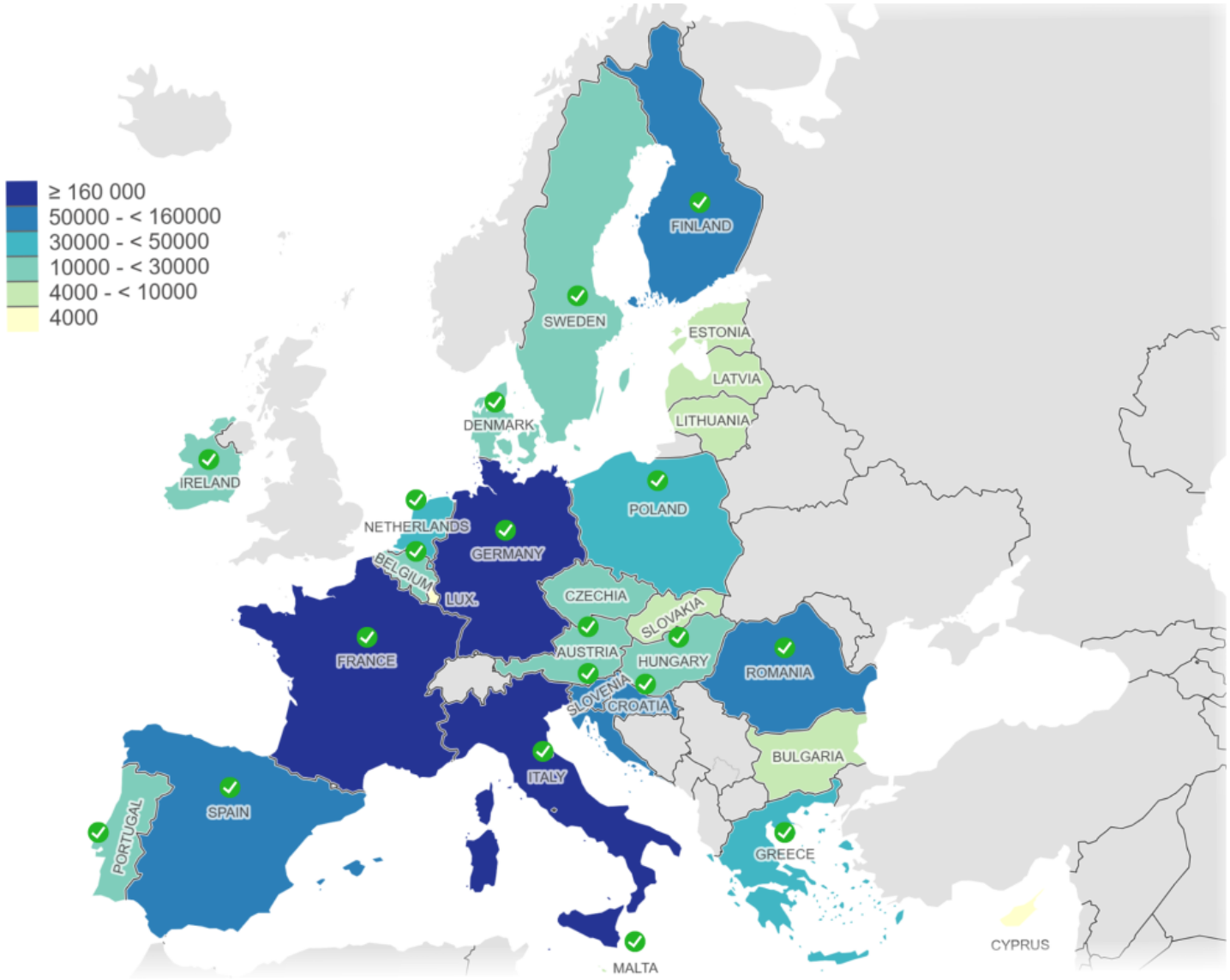


Greek journalist and MEGA TV presenter Anastasia Giamali speaking at a press conference in Brussels, September 1, 2025. Giamali is a recognized voice on international networks like France24 and TRT.

Parašų rinkimo ir tikrinimo procesas

Visą pritarimo pareiškimų rinkimo laikotarpį kampanijai „Turiu teisę rinktis“ naudota Europos Komisijos centrinė internetinė pritarimo pareiškimų rinkimo sistema. Parašai pradėti rinkti 2024 m. balandžio 24 d. ir baigti rinkti po metų.

Galiausiai už šią iniciatyvą buvo pasirašyta visose 27-iose ES valstybėse narėse. 2025 m. rugsėjo 1 d. iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ buvo oficialiai pateikta Komisijai nagrinėti. Nacionalinėms institucijoms atlikus oficialų patikrinimą, 1 124 513 parašų (iš 1 224 998 surinktų) buvo patvirtinti kaip galiojantys. Reikalaujamos būtinos ribos buvo viršytos 19-oje valstybių narių, o tai daugiau nei dvigubai viršija ES teisės aktuose nustatytą mažiausiai septynių šalių reikalavimą.



Iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ būtinos ribos pasiektos 19-oje valstybių narių, šaltinis: Europos piliečių iniciatyvos interneto svetainė, 2026 m. Išsamią lentelę su pritarimo pareiškimais galima rasti specialiame Komisijos tinklalapyje.

Likus keliems mėnesiams iki oficialaus pateikimo organizatoriai perėjo nuo visuomenės telkimo prie bendradarbiavimo su institucijomis – rengė susitikimus su Europos Parlamento nariais, siekdami pelnyti palankų institucijų požiūrį.

Šios iniciatyvos poveikis

Oficialus pateikimas ir susitikimas su Komisija

2025 m. rugsėjo 1 d. iniciatyva buvo oficialiai pateikta Europos Komisijai. Tą pačią dieną organizatoriai Briuselyje surengė spaudos konferenciją, kurioje Kroatijos popmuzikos žvaigždė Severina ir Graikijos žurnalistė Anastasia (Natasa) Giamali viešai išreiškė savo palaikymą.

2025 m. spalio 1 d., pagal Reglamento dėl Europos piliečių iniciatyvos 15 straipsnį, organizatoriai Europos Komisijoje, Briuselyje, susitiko su už lygybę, pasirengimą krizėms ir jų valdymą atsakinga Europos Komisijos nare Hadja Lahbib ir Komisijos pareigūnais. Susitikime dalyvavo koordinatorė Nika Kovač ir kiti iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ komandos nariai.



Visit of the organisers of the ”My Voice, My Choice” European Citizens' Initiative to the European Commission, Brussels, 1 October 2025 (© European Union, 2025 — Source: European Commission Audiovisual Service, P-067948)

Viešas svarstymas Europos Parlamente

Labai svarbus vaidmuo remiant iniciatyvą „Turiu teisę rinktis“ teko Moterų teisių ir lyčių lygybės (FEMM) komitetui. Lapkričio 5 d. jis priėmė EPI palankios rezoliucijos projektą; šis projektas buvo priimtas 26 nariams balsavus už, 12 – prieš, susilaikiusių nebuvo, o tai rodo, kad Komitetas iš esmės pritaria šiai iniciatyvai ir tai yra svarbus žingsnis ją įgyvendinant. Vėliau, 2025 m. gruodžio 2 d., Europos Parlamente vyko viešasis klausymas (žr. įrašą) dėl šios iniciatyvos, kurį surengė FEMM komitetas, dalyvaujant Peticijų (PETI) komitetui ir kitiems atitinkamiems komitetams (DEVE, SANT ir LIBE).

Kalbą pasakė ir Komisijos narė H. Lahbib. Organizatoriai supažindino su iniciatyvos tikslais ir tiesiogiai diskutavo su Europos Parlamento nariais.



Nika Kovač, Coordinator “My Voice, My Choice” during the public hearing on 2 December © European Union 2025 - Source : EP

Plenarinio posėdžio diskusijos ir rezoliucija Europos Parlamente

2025 m. gruodžio 16 d. dėl iniciatyvos buvo diskutuojama Strasbūre vykusiame Europos Parlamento plenariniame posėdyje. 2025 m. gruodžio 17 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje išreiškė pritarimą šiai iniciatyvai: 358 nariai balsavo už, 202 – prieš ir 79 susilaikė. Pranešėja buvo EP narė Abir Al-Sahlani (RENEW, Švedija).



Iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ aktyvistai, švenčiantys Strasbūre, Europos Parlamente. Šaltinis: iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ svetainė.

Ši rezoliucija tapo svarbiu politiniu orientyru, parodžiusiu įvairių partijų plataus masto paramą iniciatyvos tikslams ir atkreipusiu Komisijos dėmesį į tai, kad Parlamentas tvirtai remia veiksmus reprodukcinių teisių srityje (žr. pranešimą spaudai).

Oficialus Europos Komisijos atsakymas

2026 m. vasario 26 d. Europos Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė savo atsakymą dėl šios iniciatyvos. Atidžiai išnagrinėjusi pasiūlymą ir atsižvelgdama į ES sutartyse nustatytus ES kompetencijos visuomenės sveikatos srityje apribojimus, Komisija patvirtino, kad valstybės narės gali naudotis „Europos socialiniu fondu +“ (ESF+), siekdamos finansuoti geresnį prieinamumą prie saugių ir teisėtai teikiamų aborto paslaugų.



Briuselyje, priešais Europos Komisijos pastatą, švenčiantys judėjimo „Turiu teisę rinktis“ aktyvistai. Šaltinis: iniciatyvos „„Turiu teisę rinktis“ svetainė.

Komisija pabrėžė, kad ši parama gali būti suteikta palyginti greitai, pasinaudojant turimomis priemonėmis, be naujų teisės aktų, jeigu valstybės narės savanoriškai nusprendžia skirti arba perskirstyti turimus išteklius pagal savo ESF+ programas.

„Nors šis rezultatas – ne visai tai, ko prašėme, tačiau jis iš tiesų atveria kelią užtikrinti, kad ši teisė būtų gerbiama visoje Europos Sąjungoje. Pirminiame prašyme buvo prašoma finansuoti būtent medicinines procedūras, tačiau šis atsakymas iš tiesų sudaro sąlygas finansuoti ir keliones. Taigi, kalbant apie poveikį, šis rezultatas gali net pranokti tai, ko iš pradžių prašėme.“ – Kampanijos „Turiu teisę rinktis“ grupės narys Matteo Cadeddu

Organizatoriai pripažino, kad nors atsakymas ir nevisiškai atitiko jų prašymą, jis atvėrė prasmingą ir galbūt toli vedantį kelią. Kitu kampanijos etapu pavienės valstybės narės bus pirmiausia skatinamos skirti ESF+ lėšų saugaus aborto paslaugų prieinamumui gerinti.

Žr. Komisijos pranešimą spaudai ir vykdomosios pirmininko pavaduotojos R. Mînzatu bei Komisijos narės M. Lahbib pastabas dėl Komisijos atsakymo.

Kas padėjo šiai iniciatyvai sėkmingai surinkti parašus?

Beprecedentė sąjunga

Remiant daugiau kaip 300 organizacijų ir didžiuliam savanorių tinklui, apimančiam visas 27 valstybes nares, buvo sukurta kampanijos infrastruktūra, galinti išlaikyti pagreitį visus 12 parašų rinkimo mėnesių. Partnerių įvairovė – nuo feministinių organizacijų iki alpinistų asociacijų, nuo universitetų grupių iki popmuzikos žvaigždžių – sudarė sąlygas kampanijai pasiekti auditoriją, gerokai peržengiančią tradicines reprodukcinių teisių gynėjų ribas.

Strateginis naudojimasis nuomonės formuotojais ir įtakingais asmenimis

Iniciatyva „Turiu teisę rinktis“ parodė, kaip patikimi visuomenės veikėjai gali įveikti tiek algoritminius politinio turinio apribojimus, tiek struktūrinį iššūkį pasiekti naują auditoriją 27-iose skirtingų ypatumų turinčiose šalyse. Kampanijos strategija pasitelkti nuomonės formuotojus buvo sąmoninga, tikslinga ir prireikus pasižymėjo drąsa užmegzti ryšius su asmenimis, kurių parama nebuvo užtikrinta.

Gebėjimas prisitaikyti ir atsparumas

Kampanijos organizatoriai klaidas vertino kaip galimybę pasimokyti ir, atsižvelgdami į tai, kas pasiteisino, o kas ne, nuolat tobulino savo strategiją. Renginiai buvo organizuojami su politika nesusijusiose vietose, žinutės buvo pritaikytos prie vietos ypatumų, o sąjungos kūrimas buvo išplė stas įtraukiant partnerius, kurie paprastai nėra susiję su feministinių idėjų propagavimu.

Nuolatinis dėmesys instituciniam etapui

Iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ organizatoriai surinkto milijono parašų nelaikė proceso pabaiga. Jie daug dėmesio skyrė etapui po parašų surinkimo – užmezgė ryšius su Europos Parlamento nariais ir Komisijos pareigūnais, rengėsi Parlamento klausymui bei plenarinio posėdžio diskusijoms ir stengėsi užtikrinti, kad Komisijos atsakas ne užbaigtų, o atvertų prasmingą kelią poveikio link.

Papildoma informacija

Papildoma informacija apie iniciatyvą „Turiu teisę rinktis: aš už saugų ir prieinamą abortą“ pateikiama specialiame Komisijos tinklalapyje ir pačios iniciatyvos svetainėje www.myvoice-mychoice.org.

Sužinokite daugiau

- Skatinamieji veiksmai: iniciatyvos „Turiu teisę rinktis“ finansavimas ir strategija – EPI forumo tinklaraštis
- Kantrybė, įsitraukimas, veiksmai, drąsa ir klaidos: formulė, padedanti sėkmingai įgyvendinti Europos piliečių iniciatyvos kampaniją – EPI forumo tinklaraštis
- Kodėl nuomonės formuotojai ir įtakingi asmenys gali lemti jūsų Europos piliečių iniciatyvos sė kmę arba nesėkmę – EPI forumo tinklaraštis
- Kas nutinka pagal Europos piliečių iniciatyvą surinkus milijoną parašų? – EPI forumo tinklaraštis

- Internetinis seminaras „Kampanijos struktūros supratimas rengiant veiksmingą Europos piliečių iniciatyvą“, 2025 m. vasario mėn. – EPI forumas

Atsakomybės ribojimo pareiškimas

EPI forume pareikštos nuomonės atspindi tik jų autorių požiūrį ir jokiu būdu negali atspindėti Europos Komisijos arba Europos Sąjungos pozicijos.